

Upravištvu. Ljubljana. Knafljeva
ulica 6. — Telefon št. 8122, 8123,
8124, 8125, 8126

Inseratni odelci: Ljubljana. Belem-
burgova ul. — Tel. 3492 in 2492.

Podružnica Maribor: Aleksandrova
cesta št. 13. — Telefon št. 4255.

Podružnica Celje: Kocenova ulica
št. 2. — Telefon št. 191.

Rabun pri pošti čez zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842. Praha št. 1180.
Wien št. 105.241.

JUTRO

Naročnina: ena mesecna 25. — Din.
za inozemstvo 40. — Din.

Uredništvo:
Ljubljana: Knafljeva ulica 6. Telefon
št. 8122, 8123, 8124, 8125 in 8126.
Maribor: Aleksandrova cesta 13. Te-
lefon št. 2440 (ponoči 2582).

Celje: Kocenova ul. 3. Telefon št. 190.

Rokopisi se ne vračajo — Oglasi po
tarifi

Pogajanja v Parizu

**Ugoden potek pogajanj za angleško-francoski spora-
zum — Henderson in Alexander bosta potovala iz
Pariza še v Rim**

Pariz, 24. februarja. AA. Angleški zuna-
jni minister Henderson in prvi lord admi-
ralitete Alexander sta v spremstvu Crai-
gleja odpotovala nenadoma v Rim. Poroča-
jo, da so pomorski razgovori med Francijo
in Anglijo dosegli stanje, da je postalo nu-
jno potrebno posvetovanje z italijansko vla-
do. Potovanje v Rim je bilo sklenjeno na
popoldanski seji med Hendersonom in Bri-
andom. Pred sejo se je vršila cela vrsta
konferenc med zunanjimi ministroma in
pomorskimi ministroma in njihovimi
strokovnjaki.

London, 24. februarja. AA. Angleško-fran-
coska pomorska pogajanja v Parizu so se
danes ves dan nadaljevala. Dasi ni uradnih
vesti, poročajo, da je bil dosežen velik na-
predek in da so bili odstranjeni mnogi
nesporazumi, ki so še ostali po londonski
pomorski konferenci. Zadnje mesece so se
vršila med francoskimi in italijanskimi po-
morskimi strokovnjaki v Parizu. Rimu in
Ženevi pogajanja za sporazum med Franci-
jo in Italijo v vprašanju pomorske razoro-

žitve. Politični krogi poлагajo veliko važ-
nost na sporazum med Francijo in Italijo,
ker bi omogočil pristop teh držav k lon-
konski pomorski pogodbi. Ta sporazum bi
popolnoma odstranil nevarnost, da bi mo-
rala Anglija revidirati svoj pomorski grad-
beni program, kakor ji to dopušča člen 21.
pomorske pogodbe med Anglijo, Japonsko
in Zedinjenimi državami.

Pariz, 24. februarja. AA. V francoskih
političnih krogih je razpoloženje glede
angleško-francoskih pomorskih pogajanj zelo
optimistično. Po verodostojnih poročilih bo
osnutek angleško-francoskega pomorskega
sporazuma podpisan še pred polnočjo. Ne-
ka druga vest pravi, da bosta Henderson in
prvi lord admiralitete Alexander takoj po
podpisu sporazuma odpotovala v Rim. Kjer
bosta skušala pregovoriti italijansko vlado,
da sprejme osnutek angleško-francoskega
pomorskega dogovora in se priključi n-
donski pomorski pogodbi, ki bi tako odpra-
vila tekmovanje v pomorski oborožitvi.

Povišanje carin v Avstriji in Nemčiji

**V obeh državah uvajajo zaščitne carine na agrarne pri-
delke**

Dunaj, 24. febr. d. Dunajski listi se ob-
širno bavijo z vprašanjem povišanja carin
v zvezi s trgovinskimi pogajanjmi z Jugosla-
vijo, Češkoslovaško, Italijo in Madžarsko.
Agrarni krogi si na vse načine prizadevajo,
da bi dosegli kar najbolj visoke zaščitne
carine za agrarne proizvode. Minister Win-
kler je na kongresu nižje avstrijskega
Landbunda med drugim izjavil, da je vla-
da odločena storiti vse, da popravi pogr-
ške prejšnjih vlad. Med drugim je že iz-
dala naredbo, ki praktično onemogoča uvoz
mеса iz inozemstva. Razmišlja se tudi o
osnovanju nekega žitnega monopola za
uvoz žita in mlevskih izdelkov. S tem hoče
vlada za enkrat še počakati na trgovinska
pogajanja z Jugoslavijo in Madžarsko. Do
sedanje trgovinske pogodbe z Madžarsko
in Jugoslavijo, ki so bile za avstrijsko po-
delstvo skrajno škodljive, so odpoveda-
ne in potečejo koncem junija. Če ne bo
prišlo do sporazuma, bodo uveljavljene av-
tonomne carine, kar bo položaj znatno iz-
boljšalo. Trgovinska pogajanja z Jugosla-
vijo, Madžarsko in Italijo se bodo vršila
na osnovi medsebojne zamenjave blaga po
sistemu kontingentov. Minister Winkler
pričakuje, da bo s tem znatno omejen uvoz
agrarne pridelke, kar bo povolilo vpli-
valo tudi na cene na domačem trgu.

Berlin, 24. februarja, d. Državna vlada je
po večtedenskih posvetovanjih in razpra-
vah sprejela agrarni program, ki ga je pre-
dal minister za prehrano dr. Schiele. On
bo tudi utemeljeval ta program v državnem
zboru ter bo v svojem govoru naglasil po-
trebo teh ukrepov iz političnih in držav-
nih razlogov. Program predvideva pred-
vsem podaljšanje spremenljivih carin na
žito, ukinitve intermih carin na slanine in
mast ter nadljudno izpolnitev sistema
uvoznice. Vlada je tudi sklenila čimprej pri-
jeti pogajanja z Italijo in Jugoslavijo glede
povišanja carin na sadje in solivje, ki so
po obstoječih trgovinskih pogodbah veza-
ne. Končno zahteva vlada pooblastilo za po-
višanje carin na strnjice, les, živino in ži-
valske proizvode. Važen je tudi sklep glede
povišanja carin na mlečne proizvode, sla-
sti in surovo maslo.

Kako bo državni zbor sprejel ta predlog
vlade je še dokaj negotovo. Kakor znano,
se industrijski krogi, pa tudi minister za
delo odločno upirajo taki carinski politiki
predvidevajo, da bo s tem škodovana
nemška industrija, kar bodo prizadele agra-
rne države segle do sličnih ukrepov in one-
možile izvoz nemških industrijskih pro-
izvodov.

Divjanje razbesnelih elementov v Italiji

**Vedno hujše vesti o opustošenju na Siciliji in v Južni
Italiji — Mnogo človeških žrtev**

Rim, 24. febr. d. Razdejanje, ki ga je
povzročilo zadnje neurje na Siciliji in v
raznih drugih krajih Južne Italije, je mnogo
večje kakor pa se je sprva mislilo. Po or-
kanskem viharju, ki je ruval drevice, razkri-
val strehe in porušil celo nekatere večje
stavbe, se je vtila nad Palermom tako
strašna ploha, da je stala voda po ulicah
do 2 m visoko. Pet ljudi je utonilo, Parniki
ki so bili v luki, so morali naglo odpluti,
ker je bila nevarnost, da jih razburkano
valovje vrše na kopno. Dvajset jadrnic se
je potopilo. Ves promet je popolnoma ustav-
ljen. Ceste so tako razruvane ali pa poplav-
ljene, da so docela neprehodne. Zaradi pre-
kinitve daljnovodov je mesto brez elektrike.
Vse trgovine so zaprte. Nižje ležeči deli
mesta so pod vodo, ki prinaša najrazličnej-
še predmete, tako pohištvo, kakor razno
blago, ki ga je odplavilo po lokalnih in skladi-
ščih. Ker je počela tudi glavna vodovod-
na cev, primanjkuje tudi pitne vode.

S Sicilijo so prekinile vse zveze. Vlada
je poslala letala, da bi pregledala položaj,
vendar pa so se morali letalci zaradi silne-
ga viharja vrniti, ne da bi mogli izvršiti
svojo nalogo. Mešinska luka je popolnoma
razdelana. V Cataniji je voda poplavlila
vse mesto in okolico. Tudi v Napulju je
povzročil orkan veliko opustošenje. V pred-
mestju Posillipo se je začel pomikati cel
hrb, ki je zasul več poslopj. Po dosežanih
ugotovitvah je bilo pri tem pet ljudi ubitih.

Tudi iz raznih drugih krajev Sicilije in
v Južni Italiji prihajajo poročila o številnih
človeških žrtvah. Koliko je noginjlo živine,
se ne da niti približno ugotoviti.

Ohlasi so organizirale pomožno akcijo
ter odposlale v prizadete kraje vojaštvo in
milico, da pomagata pri reševanju ljudi in
imeta.

Rim, 24. februarja, g. Ze tri dni divjajo
nad Kalabrijo močni viharji, ki so poško-
dovali pristanišče namrave in mnogo hiš.
Več rek je prestopilo bregove ter popla-
vilo velika premošča. Zeleniške prode so
deloma porušene. Občini Amato in S. tola
so pod vodo. Več krajev je ogoženih po
plazovih. V bližini Namolia so plazovi za-
suli nekaj otrok. Eden od njih je umrl, več
pa je ranjenih.

„Borimo se za svobodno in neodvisno Albanijo“

**Zasliševanje aretiranih albanskih emigrantov na Dunaju — Manife-
stacije v Albaniji**

Dunaj, 24. februarja, d. Policija še vedno
zaslišuje aretirane albanske emigrante.
Eden izmed aretiranih je bil izpuščen, 11
pa jih je še ostalo v policijskih zaporih. Po-
izvedbe policije skušajo predvsem ugotovi-
ti, ali so se aretirani in drugi albanski emi-
granti politično udejstvovali in v kakih zve-
zah so bili z obema atentatorjema. Doseđa-
nja preiskava je dognala, da večina izmed
njih ni imela nobenega poklica ter da so
se vzdrževali na Dunaju s podporo, ki so
je dobivali od svojih strankarskih prijate-
ljev. Večinoma so posedali po kavarnah,
sestajali pa so se zlasti v neki pivnici v bli-
žini opere. Na vprašanja, kaj prav za prav
hočejo na Dunaju, odgovarjajo skoro vsi
brez izjeme, da se bore za svobodno in ne-
odvisno Albanijo. Stanje ranjenega maršala
Libahova je zelo zadovoljivo.

cerkvi v Tirani so prisostvovali daritvi vsi
člani vlade, celokupni diplomatski zbor, ge-
neralitet in velika množica prebivalstva.
Ob koncu je bila odpeta kralju Zogu po-
svečena himna »Rešitelj domovinec. Pred
kraljevskim dvorom se neprestano zbirajo
množice, ki prirejajo ovacije kralju in na
improviziranih zborovanjih obsojajo zločin-
ske atentatorje. Tudi v Skadru so se vršile
velike manifestacije ter je bila v proslavo
rešitve kralja prirejena tudi baklada.

Dunaj, 24. februarja, s. Kakor poročajo,
Ahmed Zogu ni spremenil svojih dispozicij
o svojem bivanju na Dunaju. Trajanje nje-
govega bivanja bo odvisno od izreka zdrav-
nikov, ki ga ležijo.

Dunaj, 24. februarja, s. Atentatorja Kha-
mija bo branil odvetnik dr. Rihard Pres-
burger. Glejosi pa odvetnik dr. Edward
Firscheuer, ki bo branil tudi Melutija. Dr.
Presburger bo branil tudi Gurmo, ki je ob-
tožen skrivde.

BREZPOSELNOST V JUGOSLAVIJI

**Tendenciozne in pretirane vesti o brezposelnosti v naši državi —
Avtentično pojasnilo ministra za socialno politiko dr. Preke**

Beograd, 24. febr. AA. Jutri se sestane v
Beogradu konferenca zastopnikov zainteresi-
ranih ministrstev in predstavnikov delav-
skih in delodajalskih organizacij, da raz-
pravljajo o nezaposlenosti delavcev. Konfe-
renca bo proučila vprašanja nezaposleno-
sti delavcev v naši državi in inozemstvu.
Povodom te konference in povodom neto-
čnih vesti gotovih italijanskih listov o fanta-
stični in ogromni nezaposlenosti v naši dr-
žavi je dal minister za socialno politiko in
narodno zdravje dr. Nikola Preka novinar-
jem sledečo izjavo:

»Vprašanje nezaposlenosti je največji
problem sedanje dobe in o njem so resno
razpravljali merodajni faktorji vsega sveta.
Kot posledica splošne gospodarske krize in
depresije, ki vlada na svetu, vprašanje
brezposelnosti 20 milijonov delavcev z vsi
težino zahteva radikalne rešitve. Od rešitve
tega po svoji vsebini in kompliciranosti
najdelikatnejšega problema zavisi tudi re-
šitev svetovne gospodarske krize.

V svesti si pomena tega problema se je
merodajni forum bavil s tem vprašanjem
Komisija za brezposelnost in razpravljala o
tem problemu in sporočila svoje mnenje
mednarodnemu uradu dela Komisija je pri-

šla do spoznanja, da je mogoče rešiti ta
problem samo ob sodelovanju z Društvom
narodov, ki je merodajni faktor v vseh po-
litičnih in gospodarskih vprašanjih. V teku
meseca maja bo Panevropska unija ob pri-
liki svojega zasedanja imela priliko prouči-
ti to vprašanje. Dasi je pri nas ta problem
le majhen z ozirom na druge države, sem
vendar kot minister za socialno politiko
smatral za potrebno sklicati konferenco
predstavnikov delavskih in delodajalskih
organizacij v cilju proučitve statističnih po-
datkov.

Ta konferenca ima informativen značaj.
Kakor znano je pristopilo k rešitvi tega vprašanja,
je potrebno ugotoviti točne statistične po-
datke. Podatki s katerim dozdej razpolaga-
mo, so v marsičem nezanesljivi, a tudi me-
toda zbiranja je bila različna. Ministrstvo
za socialno politiko je izdelalo statistiko po
dosežanih podatkih, toda potrebno je zbra-
ti podrobne podatke, posebno glede neza-
poslenosti kvalificiranih delavcev, ker se ti
ne prijavljajo za podporo pri borzih dela.
Ta konferenca važna že zaradi tega, da do-
bi ministrstvo socialne politike točne stati-
stične podatke in da se ob sodelovanju de-
lavskih in delodajalskih organizacij najde

pot, po kateri je treba iti, da se nezaposle-
nost v naši državi odpravi in da se prepre-
či vsaka eventualnost.

Razen tega ima konferenca namen pro-
učiti vprašanja v koliki meri vlada brezpo-
selnost v drugih državah, posebno v konti-
nentalnih in v koliko se nas tičejo ljudje, ki
se tam nahajajo na delu. V zvezi s tem so
se pojavile alarmantne vesti o repatriaciji
več tisoč naših brezposelnih izseljencev in
da je moje ministrstvo v zvezi z drugimi
ministrstvi sprejelo definitivni sklep za po-
vrnitev in naselitev naših delavcev, ki so na
delu v inozemstvu. Po podatkih, s katerimi
razpolaga ministrstvo za socialno politiko,
ni nobenega razloga, da se kaže to vpra-
šanje v tako pereči obliki, kakor to po teh
vesteh izgleda, toda z ozirom na važnost
tega vprašanja misli ministrstvo za soci-
alno politiko v sodelovanju z drugimi mini-
strstvi, da je potrebno, da se podvzamejo
ukrepi za ureditev akcije v interesu naših
nezaposlenih delavcev.

Brezposelnost v Nemčiji

Berlin, 24. febr. AA. Po uradnem poroči-
lu je naraslo število brezposelnih 16. febr.
za 160.000. V Nemčiji je sedaj brezposelnih
4.991.000.

Razkol v angleški delavski stranki

**Poslanec Mosley je osnoval svojo lastno stranko, ki pa ima zaenkrat
samo štiri poslance**

London, 24. februarja. AA. Danes je ob-
javil bivši delavski minister Sir Oswald
Mosley manifest, ki bo najbrž povzročil de-
finitiven razkol v delavski stranki. Mosley
predlaga v manifestu, naj se zaščiti, notra-
jni trg in mobilizira kapital za obnovo in-
dustrije. Končno predlaga ustanovitev iz-
rednega odbora, v katerem bi bili ministri
brez portfelja in čigar sklepi bi bili obvez-
ni za vse ostale ministre. Manifest je pod-
pisalo 16 poslancev delavske stranke.

London, 24. februarja, g. Sir Oswald
Mosley, največji član delavske stranke,
bo najbrž še pred ustanovitvijo svoje

frakcije izgubil večino svojih pristašev.
Kakor znano je 17 poslancev podpisalo nje-
gov opozicijski manifest proti vodstvu
stranke. Od teh 17 poslancev pa jih 13 o-
če izjaviti konsekvence iz svojega opozi-
cijskega stališča ter izjavila, da bo še
dalje ostalo v stranki. Potemtakem bo no-
va delavska stranka imela le štiri člane.
Program nove stranke se bo sestavljal šele
prihodnje dni. Na včerajšnji seji se je spo-
ročilo, da si frakcija pridržuje popolno
akcijsko svobodo napram stranki-matici in
napram vladi.

Macdonald o vzrokih gospodarske krize

**Za glavni vzrok smatra nesorazmerje med produkcijo in konsumom
Ukrepi angleške vlade za omiljenje gospodarske krize**

London, 24. februarja. AA. Razstavljali
in časopisi so zelo zadovoljni z rezultati
britske industrijske razstave. Poset je nad
vse pričakovanje velik in naročila so do-
segla rekordno višino. »Manchester Guardian«
pravi, da je dobila bombažna indu-
strija, ki je nameščena v velikih prostorih
Olimpije, približno za poldrugi milijon fun-
tov naročil.

London, 24. februarja. AA. Ministrski
predsednik Macdonald je bil snoti got bi-
ringhamske trgovske zbornice. V svojem
govoru, ki ga je imel na banketu, je dejal,
da je napravil optimizem razstavljalcev
britske industrijske razstave nanj zelo ugo-
den utis. Govorec o bodočnosti, je Macdo-
nald rekel, da sedanje krize ni kriva pro-
dukcija, ki je še bolj močna kot kdaj poprej.
niti konsum. Ljudstvo je pripravljeno kon-
sumirati še več kot prej. Vzrok krizi leži v
razmerju med produkcijo in konsumom.
Producenti ne morejo prodati svojega bla-

ga tako, da bi popolnoma zaposlili svoje
tovarne. Zato je potrebno, da se spravi
produkcija in konsum v pravilno razmerje.
Dokler se to ne bo doseglo, ne bo miru na
svetovnih trgih. To je svetoven in naroden
problem. Macdonald je dalje govoril o ve-
liki davčni obremenitvi angleškega naroda
ter dejal, da je spodnja zbornica s privolje-
njem vlade izvolila odbor, ki bo proučil
vprašanje javnih izdatkov. Macdonald je iz-
razil upanje, da bo ta odbor posloval naglo.
Vlada se zaveda važnosti vprašanja javnih
izdatkov ter bo storila vse, da odbor ne bo
zgubil časa. Vse zlorabe se morajo od-
praviti. Gospodarstvo mora rešiti dve nalo-
gi. Pravilno gospodarstvo ni samo varčeva-
nje, temveč obenem tudi pravilno trošenje.
Modro trošenje in varčevanje sta dve glavn-
ni strani gospodarstva. Anglija mora biti
pripravljena, da pomnoži svoje viire in po-
veča svojo produktivnost.

Socialistična internacionala za petdnevni delovni teden

**S skrajšanjem delovnega časa naj bi se omogočila zaposlitev brez-
poselnih**

Curth, 24. febr. d. Tukaj zaseda izvršni
odbor socialistične internacionala. Glavni
predmet razprav je vprašanje brezposel-
nosti. O tem je obširno poročal znani
socialistični voditelj dr. Otto Bauer, ki se je
pri tem opiral na sklepe socialistične de-
lavske internacionala in internacionala
zveze delavskih sindikatov. Socialistična
internationala smatra, da bo možno naj-
uspešneje rešiti problem brezposelnosti s
skrajšanjem delovnega časa na ta način, da
se uvede 5-dnevni delovni teden s tem, da
se vrši obrat normalno sedem, odnosno šest
dni. Na ta način bo mogoče zaposliti velik

del brezposelnega delavstva. Obenem se je
socialistična internacionala izrekla za ob-
vezno uvedbo zavarovanja za primer brez-
poselnosti v vseh onih državah, kjer doslej
tako zavarovanje še ne obstoja. Ne glede
na washingtonsko konvencijo o 8-urnem
delovniku bo socialistična internacionala
skušala vsaj začasnoma uvedi 5-dnevni delovni
teden. Obširno se je bavila tudi z vpraša-
njem razorožitve, o čemur pa se bo vršila
glavna razprava na mednarodnem sociali-
stičnem kongresu, ki se bo vršil 25. julija
na Dunaju.

Starhemberg napoveduje heimwehrovsko revolucijo v Avstriji

**»Vsi nasprotniki morajo vseti« — »Diktaturi strank mora slediti
diktatura Heimwehra«**

Inomost, 24. febr. d. Kakor že javljeno, se
nahaja bivši avstrijski notranji minister
knez Starhemberg kot vodja avstrijskega
Heimwehra na agitacijski turneji na Tirol-
skem, kjer mu je Heimwehr odpovedala
pokorščino. Sinoči je imel govor na zaup-
nem zborovanju v Inomostu, v katerem je
razvil svoj program. Naglasil je, da je
treba obnoviti korneubursko prisego, kajti
Heimwehr noče biti društvo za straženje.
marveč hoče prevzeti državno oblast. Radi-
kalni krogi priporočajo pohod na Dunaj, to-
da on ni pristal na silniški metod izjavlja pa,
da lahko Avstrija doživi nekaj česar dosele
še ni doživela, če bodo nasprotniki Heim-

wehra še dolgo izživali. »Pripravljeni smo
poslužiti se tudi nasilja in ne bomo odnehali
prej, predno ne bodo vsi nasprotniki sedeli
ali viseli tam, kamor že davno spadajo.«
Govorec o političnem položaju je Starhem-
berg izjavil, da predstavlja sedanji parla-
ment goljufijo nad narodom. Vse je le ko-
medija in vse je že v naprej dogovorjeno.
Politika se vodi prav za prav po kavarnah
in gostilnah. Nobena politična stranka ne bo
mogla več zlorabljati Heimwehra v svoji
politične cilje. Diktaturi strankarjev mora
biti konec, priti mora diktatura nacionalnih
elementov.

Zakon o zavarovanju proti toči

Beograd, 24. februarja. AA. Nj. Vel. kralj
je na predlog predpisal in proglasil zakon o
obveznem zavarovanju posevk in plodov
pred točo.

Čl. 1. Pooblašča se minister za kmetij-
stvo, da po predlogu banov za poedinne ba-
novine z uredbo predpiše obvezno zavarova-
nje posevk in plodov pred točo in odmera
stroškov za obvezno zavarovanje za vse
lastnike in posestnike in to v pogledu za-
varovalnine za enoto obdelane površine.

Čl. 2. Pravilnik za izvajanje obveznega
zavarovanja in pravilnik za odmero stro-
škov zavarovanja bo izdal vsak ban za po-
dročje svoje banovine. Pravilnik in spre-
membe pravilnika morajo biti odobrene od
ministra za kmetijstvo. Obvezno zavarova-
nje se more izvajati šele potem, ko stopi
pravilnik po odobritvi ministra za kmetij-
stvo v veljavo.

Čl. 3. Zakon stopi v veljavo, ko ga kralj
podpiše in dobi obvezno moč s razglasitvijo
v »Službenih novinah«.

Zastopniki odvetnikov pri ministru pravde

Beograd, 24. februarja, č. V Beogradu so
mude predstavniki Zveze jugoslov. odvet-
niškov. Ljubljansko zbornico zastopa dr.
Zirovnik. Na seji so delegati pripravili
materijal za skupščino Saveza advokatskih
zbornic, ki se bo vršila 29. marca v Zagre-
bu. Na tem zgrebškem zborovanju bodo
razpravljali o vseh važnih stanovskih vpra-
šanjih advokatov ter bodo med drugim
orisali tudi svoje izkušnje in opažanja pri
izvajanju novih zakonov. Včeraj so člani
odбора Zveze advokatskih zbornic posetili
novega ministra pravde Dimitrija Ljotića
ter mu obrazložili svoje najaktualnejše po-
trebe in zahteve.

Naval na notarska mesta

Beograd, 24. februarja, č. Dne 15. t. m. je
potekel rok za vlaganje prošnje za zasedbo
notarskih mest, ki so bila razpisana do po-
slednjega v vsej državi. Vloženih je bilo
740 prošelj, dočim je bilo prostih samo 330
mest. Za nekatera mesta ni bilo vlozene no-
bene prošnje, dočim so prihajale za druge
kraje kar cele kopice prošelj. Za 10 za-
grebskih mest se je javilo nič manj ko 98
prosilcev.

Snežni meteži v Liki

Zagreb, 24. febr. n. V južnih krajih sav-
ske banovine v Gorskem Kotaru in v Liki
od včeraj ponovno močno sneži. Zlasti ve-
liki snežni meteži so okrog Zrmanje in Vr-
hovin. Nastopile so ponovne velike ovire za
železniški promet. Na vsej progi od Vr-
hova do Ogulina prestopano vozijo snežni
plugi ter novi motorni plugi, ki čistijo pro-
go.

Carine prost uvoz karbokrimpa

Beograd, 24. februarja. AA. Na osnovi
čl. 15 predloga o splošnih carinskih tari-
fah je minister za finance dovolil carine
prost uvoz preparata karbokrimpa, ki služi
za škropljenje sadja proti ušem.

Poskušeni atentat na Hindenburga?

Berlin, 24. febr. p. Danes ob 11.30 je
bil v predsobi sprejemnice predsedni-
ka nemške republike Hindenburga
aretiran neki možiki, ki je hotel biti
sprejet pri predsedniku. Mož se piše
Alojz Broll in je rodom iz Zgornje Slo-
vije. Pri sebi je imel nabito pištolo
»parabellum« Na policiji je izjavil, da
je hotel izvršiti samomor, če mu ne
uspe intervencija pri predsedniku re-
publike za neko podporo. Policija pa
misli, da je mož pripravljval atentat na
predsednika ter ga je zbog tega prid-
ržala v zaporu.

Naši kraji in ljudje

S smuških tekem v Bohinju

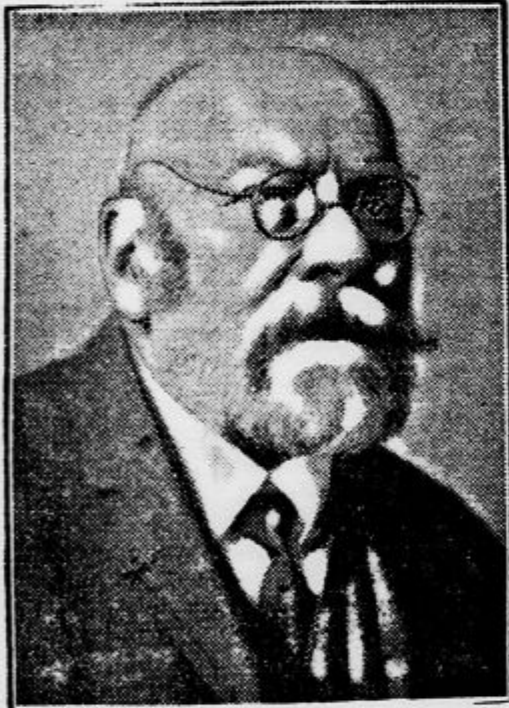
Skok Joska Janca. Na sliki je dobro videti skakalca visoko v zraku in razdaljo med gledalci, ki se spodaj na sliki kot črne pike.

Tlačilci snega na bohinjski skakalnici. To delo ni brezpomembno, kot bi kdo mislil. Skakalci orjejo s smučmi v snežno ploskev brazde, včasih s padci tudi uredine, ki bi bile nevarne za sledečega skakalca čez nevarne. Naloga teh tlačilcev pa je, da s smučmi izravnavajo te neenakosti na strminah. Da jim je delo, ki ga morajo med skakanjem večkrat izvršiti od vrha do tal, olajšano, se drže vrvi, ki je pod mostom dobro pritrjena.

80-letnica Aleksandra Tomana

Ljubljana, 24. februarja. Tretji praznuje osemdesetletnico rojstva naš Aleksander Toman, znani sobojnik pokojnega kralja Petra I. Velikega Osvoboditelja. Osemdeset let je, kar se je rodil premožni Tomanovi rodbini v Kamni gorici, ki je dala narodu tudi njegovega strica,

mnega rodoljuba dr. Lovre, sin Aleksander. Mali Aleksander je potoval najprej v domačo šolo, nato pa so ga dali v Ljubljano študirati realno, po maturi pa je odšel na poljedelsko akademijo v ogrskem Starem gradu. Prakticiral je kot mlad agronom v Sloveniji in že takrat često skočil čez Savo v tedaj še turško Bosno. 1875 je izbruhnila vstaja in je princ Peter Karađorđević zbral prostovoljce, med katero

je vstopil tudi za svobodo naroda navdušeni Aleksander. Princ Peter ga je kmalu postavil za poveljnika četi 120 mož. Aleksander se je tiste čase kretal mnogo v bližini Petra Mrkonjića, postala sta prijatelja in presenjala marsikatero uro o svobodi in združitvi vseh Jugoslovencov. Tudi pozneje, ko je bil princ Peter poklican na srbski prestol, se je kot kralj spominjal prijatelja iz četrtskih časov, ki pa je takrat bival že v Ameriki. Tam je postal novinar in pisal za razne liste, dopisoval pa je tudi »Slov. Narod« v Ljubljani. V Ameriki se je agilen Toman mnogo udeleževal tudi v družabnem življenju in je mnogo koristil raznim slovenskim organizacijam. Osnovalec je tudi slovensko kolonijo v Texasu. Dopolnil pa je še v angleške časopise v »Jugoslav Review« in pozneje odpotoval v Anglijo, kjer je ostal par let. Pozneje se je vrnil zopet v Ameriko, kjer je ostal do 1910. Vrnivši se v domovino se je udeleževal pri Kmetijski družbi v Ljubljani in zlasti propagiral čebelarstvo. Ko je izbruhnila vojna, se je podivjana soldateska spomnila tudi na Tomana in ga zaprla. Vlačili so ga po raznih ječah in je mož veliko pretrpel. Po prevratu je Toman vstopil k Aloma Company za angleškega korespondenta, pa je zmanjkalo dela. Narodna skupščina je starega borca za svobodo pripoznala leta 1925 za narodnega delavca in mu prisodila 1100 Din mesečne pokojnine. S to skromno pokojnino je Toman dolgo živel in umrl v Ljubljani. Pozneje pa se je odločil, da gre s svojo soprogo v mestno zavetišče v Japljevi ulici, kjer je oskrba vsekakor boljša kakor zunaj.

Zasluznemu, še vedno navzlic osemdesetemu letu dokaj trdemu Aleksandru Tomanu, ki je vedno delal za narodno stvar, želimo še mnogo mirnih in srečnih let!

Ali si že član Vodnikove družbe?

primeren prostor v predmestju. Končno so jim je po posredovanju zdravnika dr. Andreja Competerja posredilo, da so kupili Weissovo posestvo »na Ajdovščini«. Tako so rekli naši predniki še pred sto in dvajsetimi leti razkrižju sedanje Dunajske in Marije Terezije ceste tam, kjer so nekdanji poganaki prebivalci starodavne Evrope, grebali svoje mrtvece — piše Iv. Vrhovnik, objavljač omenjeno diskalceatsko »skroniko« v Zupanovi »Danici«, leta 1904, str. 151. »Skoljatie« so si poleg samostana zgradili cerkev sv. Jožefa, tu sta med drugimi delovala dva v slovenskem slovstvu znamenita moza, člana sloveče »Akademije operozoruma«, o Ivan Damascen Deu in o Marko Pohlina od l. 1763 do 1784; v tej dobi je bil diskalceatski samostan žarišče slovenskega slovstvenega delovanja.

O nakupu posestva na »Ajdovščini« poroča slično tudi p. Marianus v knjigi: Austria sacra. Oesterreichische Hierarchie und Monasteriologie, del III., zv. 5, str. 168: »brachten es nun die Patres bey der edlen Sophia Weissin und ihrem Sohne, dem W. E. Adam Weiss, Weltkriester, ganz leicht dahin, dass sie ihren in Haidenschaft in der Vorstadt gegen St. Christoph gelegenen in der grossen Bauern-Meyerhof sammt zweyen Gärten, Aeckern und Wiesen zum neu aufzuführenden Gebäude eines Klosters und einer Kirche ihnen käuflich überliessen.« — Zanimivo je na tega »na Ljubljanske razmere značilno je, kar p. Marianus o tem takrat še zunaj Ljubljane ležečem kraju omenja: »Ker je tu zrak

Nova carinarnica v Gornji Radgoni

Gornja Radgona, 24. februarja. Občinska uprava je imela po daljšem presledku v soboto plenarno sejo. Zupan g. dr. Boezip je podal obširno poročilo o dosedanjih ukrepih glede carinarničnega posloja, za katerega je predvideno 625 t. 000 Din. 155.000 Din se je doslej nabralo v kaldrinjskem fondu občine pri Generalni direkciji carin v Beogradu, za ostanek 470.000 Din pa je Državna hipotekarna banka — podružnica v Ljubljani — dovolila potrebno posojilo proti 9 odst. obrestovanju ter primernemu zavarovanju. Ta dolg se bo amortiziral iz dohodkov kaldrinjske posloja. Občine ne zadenejo nikake nove obremenitve in obveznosti, pač pa bo z novim carinjskim poslopiem mnogo pridobila. Poslovanje carinskih in finančnih oblasti bo mnogo bolj ekspeditivno, razen pisarniških lokalov carinarnice in finančne kontrole, bodo tudi tri stanovanj za oženjenega uradnika ter nekaj sob za samce, kar je pri sedanjih velikih stanovanjskih krizi za obmejno Gornjo Radgono ogromnega pomena. Carinarnica bo zgrajena na občinskem zemljišču v parku ob Muri in postane seved last občine. Upati je, da se bo z graditvijo pričelo že v zgodnji pomladi, tako da bo ista še letošnji jesen izročena svojemu namenu. Poročilo župana se je v zelo soglasno in z odobravanjem na znanje.

Obravnava se je dalje vprašanje dobave električnega toka v zdravilišču Slatina Radenci. Ker dosedanja kalorična naprava za proizvodnjo električnega toka pri omejenem zdravilišču ne zadostuje, namerava isto dobiti tok od občine Gornja Radgona in sicer tok visoke napetosti. Z ozirom na velike investicije želi odjemalka sklenitev pogodbe za doljšo dobo. Električni osek, pomnožen še z 2 članoma, bo vodil vso to zadevo. Soglasno je bilo sklenjeno, da se v dosedanjih prostorih davčne uprave zgradi blaginjski lokal, kakor hitro bo na stopilo ugodno vreme. Banská uprava in areško načelstvo v Ljutomeru zahtevata izplačilo prispevka sreskemu kmetiškemu odboru in sicer 75 odst. od proračunske vsote iz l. 1930 v znesku 12.116 Din. Ker pa je bilo v smislu čl. 54 proračunskega zakona za 1930-31 plačilo prispevkov sreskim kmetiškim odborom odgojeno do 1. aprila 1932, je občina ta znesek uporabila za popravilo cest. Zato je bilo soglasno sklenjeno, naprositi bansko upravo, da se plačilo zahtevanega prispevka opusti ter da se tozadevni prispevek lahko izplača iz proračunske postavke za 1931.

Jubilej zaslužnega moža

Ljubljana, 24. februarja. Dne 25. t. m. poteče 50 let, kar je bil na dunajskem vseučilišču promoviran za doktorja vsega zdravilstva g. dr. Vinko Gregorič, sedanjí predsednik Mestne hranilnice Ljubljanske.

Rodil se je 1. aprila 1857 v Ljubljani, kjer je tudi dovršil gimnazijske študije. Po promociji je vstopil v službo v deželni bolnici v Ljubljani, kjer je služboval do 1886. V »Društvo zdravnikov na Kranjskem«

skem« je deloval sprva kot tajnik, pozneje pa kot agilen predsednik.

Na pobudo predsednikov bolniških blagaj za Ljubljano in ljubljansko okolico je 1887 organiziral zdravniško službo v obeh blagajnah, pri katerih je deloval do 1892, ko je bil imenovan za primarija in pozneje za vodjo deželne bolnice v Ljubljani. Bil je tajnik Kranjske zdravniške zbornice, 1905 pa je s tovariši ustanovil »Penzijski fond za vdove in sirote društva zdravnikov na Kranjskem«, sedaj »Fond

zdravnikov dravske banovine«. Tej ustanovi je bil mnogo let skrben in delavem predsednik.

Po udeležitvi je preosnoval »Društvo zdravnikov na Kranjskem« v »Slovensko zdravniško društvo v Ljubljani«. Neprecenljive so njegove zasluge za ustanovitev »Zdravniških zbornic«. Kot predsednik »Zdravniške zbornice za Slovenijo« je s svojo uvidenostjo in obširnimi znanjem organiziral zbornico na tako trdni podlagi, da je postala vzor vsem ostalim zdravniškim zbornicam v naši državi.

Ob sedemdesetletnici so ga stanovski tovariši izvolili za častnega predsednika »Zdravniške zbornice dravske banovine«, zdravniški društvu v Ljubljani in Zagrebu pa za častnega člana.

V društvenem življenju se je udeleževal v odboru »Narodne čitalnice« in »Društvu Narodni dom v Ljubljani«. Da bi se tak dom čim prej postavil, je organiziral tako zvano »Krajsko društvo«, ki jo je vodil več let. Sam velik ljubitelj sporta je ustanovil »Društvo slovenskih biciklistov Ljubljana«, ki mu je bil mnogo let delaven in vnet predsednik. 1892 je ustanovil »Vzajemno podporno društvo v Ljubljani«, ki se je pozneje preosnovalo v »Vzajemno posojilnico«.

1887 je bil prvič izvoljen v ljubljanski občinski svet. Ustanovil je tudi »I. društvo hišnih posestnikov v Ljubljani«, ki ga je pozneje izvolilo za častnega člana.

Dr. Gregorič je spoznal velik pomen tujskega prometa za Ljubljano in ustanovil »Deliško hotelsko družbo Union v Ljubljani«, ki je postavila monumentalno zgradbo hotela »Uniona«. Soustanovitelj je tudi »Društva za tujski promet v Ljubljani«.

Pred vojno je bil izvoljen v deželni zbor kranjski. Ko je narodna vlada 1918 imenovala posebno revizijsko in kontrolno komisijo za revizijo poslovanja deželnega odbora, je bil za predsednika komisije imenovan dr. Gregorič, ki je bil pozneje tudi predsednik komisije za likvidacijo imovine bivše vojvodine Kranjske. Kot predsednik ljubljanske Mestne hranilnice pa lahko z zadoščenjem in ponosom zre na dosežene uspehe svojega premišljenega in smotrane delovanja.

Zročenju na dolgo polstoletno dobo plodonosnega in nesebičnega javnega delovanja želimo zaslužnemu in delavnemu jubilaru, da bi se še dolgo let uspešno udeleževal.

Tri prebrisane tatice

Ljubljana, 24. februarja. Pred malim senatom so bile danes na dnevnem redu najrazličnejše tatvine. Za ključek je tvorila razprava proti trem prebrisanim tatam, ki so 31. januarja pozno dopoldne posetile nekatere ljubljanske trgovine in odnesle nekaj blaga.

V dvorano je paznik privedel čedno troproseno deteljičo in sicer: Zofa Telisman, omoženo posestnico v Brezovici pri Zagrebu, staro 31 let, prav elegantno, v črni plašč obloženo, črnolaso in črno oko Pepco Tauber, 32letno vdovo in trgovko v Stenjevci pri Zagrebu in Marijo Sobat, ženo plesarskega mojstra iz Crnice pri Sušaku. Vse so zelo zgovorne. Državni tožilec dr. Branko Goslar je to trojico obtožil zločinstva tatvine, ker so 31. januarja dogovorjeno in združeno kradle po raznih ljubljanskih prodajalnah. Ukradle so glasom obtoženice: tvrdki Anton Kršper najfiniješe drap čevlje, vredne 340 Din, tvrdki K. Soss žensko pižamo 450 Din, 8 m trikotina in 250 m batista in naposled tvrdki F. Serbec 7 parov finih, sivljenih ženskih nogavic, vrednih 490 Din.

Vse tri obtoženke so odločno zanikale vse tatvine in so navajale, kako so prišle v Ljubljano. Srečale so se v Karlovcu, od tam so se peljale v Ljubljano in so našle baje v vagonu pod klopio aktovko, v kateri je bilo vse v Ljubljani ukradeno blago.

Priča Julija Zupančič, prodajalka pri tvrdki Serbec, je točno opisala vse momente, kako so kupovale tam svile nogavice. Tatvine ni takoj opazila, šele dektiv je opozoril tvrdko na ukradene nogavice. Med zaslišanjem priče se je razvil v dvorani pravi cirkus. Nekaj časa so se obtoženke smejale, a potem jokale. Obtoženka Pepca Tauber je vzklila: »Bole bi bilo za me, če bi priznala. A ker nisem ukrala, ne morem...« Nadaljne priče so v glavnem povedale, kako so prišle vse tri v trgovine in zbiralce blaga.

Državni tožilec dr. Goslar je v svojem govoru poudarjal, da je v kratkem že drug primer, kako prihajajo sem tatvice in se specializirajo za tatvine po prodajalnah. Njih zagovor je premeteno prikril. Tatvice so nastopale združeno. Trije branitelji so skušali stvar omiliti in so pledirali za oprostitve.

Po daljšem posvetoivanju je predsednik razglasil sodbo. Obsojene so bile: Zofa Telisman na 4 mesece, Pepca Tauber na 2 mesece in Marija Sobat na 1 mesec strogega zapora. Po sodbi je Tauberjeva pripomnila: »Sem zadovoljna! Hvala vam, g. predsednik.« Zadnja Marija Sobat pa je še vedno zatrjevala svojo nedolžnost in se

Pixavon-Shampoo

ima vse prednosti tekočeg Pixavona.

Jedan svežanj zadostuje za 2 pranja in stane samo Din. 3-50

Pixavon-Shampoo

ne vsebuje sode.

Odol Kompanija a. d., Beograd.

naposled zarotila: »Nikoli nisem bila v Ljubljani in tudi bogme nikdar več ne bom prišla.«

Proračun kočevskega sreskega cestnega odbora

Kočevje, 21. februarja. Proračun, ki je bil zdaj definitivno sprejet, predvideva za leto 1931 6.176.916 Din potrebščin ter za 6.364.581 Din kritja in sicer iznosa: banovinski prispevek za vzdrževanje cest 3.228.448 Din ter za novo zgradbo 849.334 Din, dalje prispevek železnice uprave za dovozne ceste 35.443 Din, postavka za prekomerno obrabo cest 183.700 dinarjev, posojila 756.666 Din, razni nepredvideni dohodki 545.441 Din, donos 38 odst. doklade 765.547 Din.

Pomembnejše postavke za potrebščine so: Za osebe 595.350 Din, dolgovji prejšnjih cestnih odborov 498.686 Din, nabava gramoz 1.684.600 Din, manjše razširjave, nabava orodja in vzdrževanje bivših deželnih cest 277.100 Din, zgradba novega mostu pri Rašici 100.000 Din ter pri Mozlju 80 tisoč Din, zgradba opornega zidu pri Rašici 20.000 Din, razširitev ceste od Dolenje vasi do Grčaric 20.000 Din, zgradba mostu pri Fari 30.000 Din in tlakovanje trga Ribnice 1.320.000 Din.

Za tlakovanje Ribnice je potrebno posebno posojilo, ki si ga je zagotovil pri posojilnici že prejšnji ribniški cestni odbor. Dalje je predvidenih 100.000 Din za razširjenje ceste od Zlebiča do Ortneka in 120 tisoč Din za preložitve klanca pri Brigi. Razširjenje ceste pri Loškem potoku je predvideno s 50.000 Din, razširjenje ceste pri Mozejskem mostu s 15.000 Din, preložitve klanca pri Mali gori pa z 20.000 Din. Vse te nove zgradbe in preložitve bodo stale 1.892.000 Din, h katerim pa bo banska uprava prispevala polovico stroškov. Ta proračun se bo poslal v odobritev banski upravi.

Na zadnji seji je bila tudi volitev tajnika. Izmed sedmih kandidatov je bil izvoljen g. Marjan Jamšek. Pri slučajnostih je prošil g. Ganslmayer g. načelnika, naj se že pri prihodnjem proračunu upošteva tlakovanje Kočevja in se v ta namen preskrbi podpora banske uprave.

Samo še danes monumentalni visokoalpinski zvočni velfilm

Vihar na Montblancu

LENI RIEFENSTAHL

pilot ERNST UDET. Režija

DR. FANCK

Ob 4., 7. in 9. uri.

Elitni kino Matica

Telefon 2124.

Jos. Wester:

Še : Ajdovščina

Naš marljiv in vestni domači zgodovinar g. Ivan Vrhovnik se je v zanimivem članku »Ajdovščina« (Jutro» z dne 19. novembra 1930), oprl na svoje nove izsledke v matičnih knjigah škofspeterske župnije v Ljubljani, odločno zavzel za predlog, da naj »trg brez imena«, t. j. trikotni prostor na razkrižju Dunajske in gosposvetske ceste, zopet dobi svoje nekdanje ime: Ajdovščina.

Dodatno k neovrnim argumentom, ki jih navaja g. Vrhovnik v omenjenem članku, naj omenim še nekaj dejstev, ki govorijo v prilog poimenovanju doslej brezimenega trga pri Figovcu, odn. pred kavarno »Evropa«. — Važen vir za lokalno zgodovino je rokopis »Kronika diskalceatov«, onega meniškega reda, ki je imel svoj samostan na prostoru nekdanje deželne civilne bolnice ob Dunajski cesti, na prostoru, kjer stoji sedaj hiša Kmetске posojilnice in hiše ob Tavčarjevi ulici. Ti bosonogi menihi (avgustinci) reformirani ali eremiti so se hoteli prvotno naseliti zunaj mesta pred križevniškimi vrati v okolišju sed. Mirja, ker jih mestna gosposka ni marala v mestu samem. A ker jih tudi nemški viteški red ni hotel trpeti v svoji sosesčini, so se bili najprej naselili v Zg. Šiški, kjer so si kupili grad Jamo (sredi 17. stol.), a to rezidenco so sprito oddaljenosti od mesta smatrali le za začasno ter so si skušali pridobiti

primeren prostor v predmestju. Končno so jim je po posredovanju zdravnika dr. Andreja Competerja posredilo, da so kupili Weissovo posestvo »na Ajdovščini«. Tako so rekli naši predniki še pred sto in dvajsetimi leti razkrižju sedanje Dunajske in Marije Terezije ceste tam, kjer so nekdanji poganaki prebivalci starodavne Evrope, grebali svoje mrtvece — piše Iv. Vrhovnik, objavljač omenjeno diskalceatsko »skroniko« v Zupanovi »Danici«, leta 1904, str. 151. »Skoljatie« so si poleg samostana zgradili cerkev sv. Jožefa, tu sta med drugimi delovala dva v slovenskem slovstvu znamenita moza, člana sloveče »Akademije operozoruma«, o Ivan Damascen Deu in o Marko Pohlina od l. 1763 do 1784; v tej dobi je bil diskalceatski samostan žarišče slovenskega slovstvenega delovanja.

O nakupu posestva na »Ajdovščini« poroča slično tudi p. Marianus v knjigi: Austria sacra. Oesterreichische Hierarchie und Monasteriologie, del III., zv. 5, str. 168: »brachten es nun die Patres bey der edlen Sophia Weissin und ihrem Sohne, dem W. E. Adam Weiss, Weltkriester, ganz leicht dahin, dass sie ihren in Haidenschaft in der Vorstadt gegen St. Christoph gelegenen in der grossen Bauern-Meyerhof sammt zweyen Gärten, Aeckern und Wiesen zum neu aufzuführenden Gebäude eines Klosters und einer Kirche ihnen käuflich überliessen.« — Zanimivo je na tega »na Ljubljanske razmere značilno je, kar p. Marianus o tem takrat še zunaj Ljubljane ležečem kraju omenja: »Ker je tu zrak

izredno čist in svež, prihaja semkaj so kmekčevati ne samo plemstvo iz mesta, tvepčevati nekateri opravljajo tu v duševno zbavitelj svojo leine duhovne vaje («Exercizien».)

Bosonogi avgustinci so morali za vlade cesarja Jožefa II. 1786 ostaviti Ljubljano in s samostanom vred je bila zatrtja tudi cerkev sv. Jožefa na Ajdovščini, poslopje pa so oblasti preuredile v deželno civilno bolnico. Zgodovinar Pater Radics navaja v svoji »Zgodovini deželne civilne bolnice v Ljubljani« (izšli l. 1887) na str. 16. naslednje: »Na Ajdovščini v predmestju se je imenoval še koncem minulega veka kraj ob obeh straneh Dunajske cesarske ceste med današnjimi Dolgimi (sed. Dalmatinska ulica) in Poljskimi ulicami (sed. Kolodvorska ulica) po jedni strani in po drugi ob Marije Terezije cesti (sed. Gosposvetska cesta) v podolžni črti od znamenaja sv. Trojice pred civilno bolnico od vhoda na pokopališče pri Sv. Krištofu.« Radics nato pravilno razlaga ime »na Ajdovščini«, češ, da izvira od grobišč, ki jih je tu imela rimska naselbina Emona, katere prebivalci so bili pogani. ajde. To dokazujejo nebrojne izkopnine (napisni kamni, grobne leščere, igle, novci itd.), ki so jih odkrili pri razkopavanju tal za erdnjo novih poslopj.

Staro ime »Ajdovščina« za ta ljubljanski okoliš je torej neobito izpričano. Da pa se je tekom preteklega stoletja pozabilo, se da razlagati iz okoliščine, da se je na nekdanjem emonskem grobišču Ljubljana vedno bolj širila in da so tako nastajajoče ulice

ce dobivale svoja imena, dočim je stara »Ajdovščina« vedno bolj tonila v pozabljenje. Zdej pa, ko je dobilo prometno križišče na izhodišču Gosposvetske ceste značaj živahnega trga, od koder poteče v kratkem nova tramvajska proga proti Šiški, je vsekakor umestno in potrebno, da dobi ta kraj tudi svoje značilno ime. Repertorij zaslužnih mož iz našega slovstva in naše kulture in politične zgodovine je že dolga leta izčrpan, tako da nam prihaja le prav, če moremo zopet oživeti staro, zgodovinsko krajevno ime. Poleg Mirja in Gradišča naj bo Ajdovščina pomnik iz nastarejših zgodovine našega mesta!

Kakor vsak še tako dobro premišljen predlog utogete zadeti tudi ta ob prigovore, češ, saj je zadevni prostor pretesen in premalo izrazit, da bi zaslužil svoje posebno ime. Tak ugovor bi zavrnil s tem, da bi pokazal na nekatere ljubljanske »trge«, ki se ponajajo z imenitnimi imeni, dasi so po ploščini in prometu manj pomembni kakor »Ajdovščina«. V mislih imam »Dvor« in »trg«, ki meri ok. 560 kv. metrov, ali trikotni Borštnikov trg (tudi okoli 560 kv. metrov) ali Jurčičev, nek. Prešernov trg (okoli 280 kv. metrov). To so menda najmanjši ljubljanski trgi, a se ponajajo vsak s svojim imenom. Zakaj bi ga ne dobila »Ajdovščina«, ki obsega kakih 1200 kv. metrov? Tu naj priomnimo, da našteva Gust. Dalmitski v svojem nemškem »vodniku« Laibach und seine umgebungen, iz l. 1860, ljubljanske trge, kakor Kapuziner-Platz (auch Congress-Platz), Haupt-Platz, Schul-

Platz (sed. Vodnikov trg), Jahrmarkts-Platz (sed. Krekov trg, prej po domače: Jarmanski trg), Kundschafts-Platz (sed. Jurčičev trg) in nanosled navaja tudi: »Der Platz vor dem Civilspitals-Gebäude. Torej že pred 70 leti je krajepisec ugotovil ta prostor kot trg, a pogreša zanj imena.

In končno ne smemo prezreti, da je pred kratkim priporočil poimenovanje tega trga tudi akademski znanstvenik, g. univ. prof. dr. Milko Kos, ki je v svojem javnem predavanju »Kdaj so prišli Slovenci na Krasko« izredno poudaril, da naj bi se trg pred Figovcem imenoval »Ajdovščina« v spomin na stare ajde nekdanje Emona in v spomin na našo izgubljeno vipavsko Ajdovščino. (Gl. »Slov. Narod« z dne 23. februarja.)

Pri pomanjkanju teka, kislem vzpehavanju, slabem želodcu, leni prebavi, črevesnem zagatenju, napihnjenosti, motnjah presnavljanja, opršcu, srbečici osvobodí naravna »Franz Josefova« voda telo vseh nabranih strupov gnilobe. Ze stari mojstri vede o zdravilnih sredstvih so priznali, da se »Franz Josefova« grenčica obnese kot povsem zanesljivo sredstvo za iztreljenje črevesa. »Franz Josefova« voda se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Iz življenja in sveta

Prvenstvo Madžarske v ping-pongu

V Budimpešti se je nedavno odigrala tekma za moštvo v ping-pongu. Prvenstvo so dosegli Madžari. Od leve na desno stoje za častnimi darili: Gdč. Sipoševa, ga. Med-njanska ter gg. Sabados in Barna.

Sto let francoske tujske legije

Francoska tujska legija je pret. dni praznovala stoletnico svojega obstoja. Ta dan pred sto leti je namreč francoska zbornica sprejela predlog vojnega ministra maršala Soult, na temelju katerega se je v francoski vojski osnovala bojna enotica, sestavljena iz tujcev, ki so se priglasiли za službo pod francoskimi prapori. Predlog pa je komaj dobil potrebno večino, ker je mnogo poslancev navajalo, da tujci nikoli ne bodo zanesljivi zaščitniki francoskih narodnih interesov, da jih zlasti ne bo mogoče vporabiti v vojnah proti evropskim državam, v ostalem pa da je v Franciji sami dovolj ljudi, ki so pripravljeni, da z orožjem v roki branijo državo. Maršal Soult pa se je skliceval na junaštvo poljskih legij in je končno le dosegel večino 286 glasov proti 235 nasprotnim. V teh sto letih se je izkazalo, da je imel maršal nad vse srečo in da Francijo ugodno misel, ko je ustanovil tujsko legijo. Vanjo so vstopili sicer večinoma izgubljeni in pustolovci, toda tak človeški material se je izkazal za najboljšo in najbojnejšo enotico francoske vojske. Kolonialna zgodovina Francije je tesno spojena s tujsko legijo. Lahko se reče, da je Francija v veliki meri ravno s tujci ustvarila svojo veliko afriško kolonialno posest, rabila pa je legije z velikim uspehom tudi pri osvajanju svojih azijskih kolonij. Pred sto leti so odšli prve tujske čete v Alžir in so se že naslednje leto izkazale s prav legendarno hrabrostjo v bitki s kabilskim plemenom El Ufija. Dva meseca zatem jim je kralj Ludvik Filip daroval prapor. Tujska legija se je bojevala tudi na evropskih bojiščih. Prvič pri Magenti zoper Avstrijo, nato pa l. 1870 zoper Nemčijo. V zgodovini tujske legije so posamezna poglavja, ki govorijo o najvišji slavi, ki jo lahko doseže kaka vojaška enotica. Sprva so bile legije sestavljene večinoma iz Poljakov, kasneje pa so pritisnili vanjo tudi Nemci v zelo velikem številu. Po svetovni vojni se je zlasti mnogo Rusov, pristavev carskega režima, zateklo pod prapore tujske legije. Pred par leti je hotela francoska vlada razpustiti to slavno vojaško enotico, češ da je nemoralno, ako se za francoske interese bojujejo tujci. Razpust pa se ni izvršil ravno zavoljo slavne tradicije teh čet in, morda ne ravno v najmanjši meri, zavoljo koristi, ki jih je imela Francija od teh čet. Španska pa je po vzgledu Francije osnovala lastno tujsko legijo in se z njo močno okoristila v bojih proti rifijskim Kabilom, ki jim španski vojniki ni bil kos. Tako

bo ta originalna vojska morda še dolga leta pribežališče življenja, ki jim je mehanizirani družabni red pretesan, ki se hočejo izživeti in ki iščejo junaštva in dogodivščin.

Otroci naj reformirajo šolo

Dunajski mestni šolski svet pripravlja obsežne šolske reforme in si je domislil, da bi v ta namen pobaral za mnenje tudi šolske deco. Otroci, ki že četrto leto obiskujejo osnovno šolo, prejmejo polo za naslednjimi vprašanji, na katera naj sami odgovorijo: 1. Kateri učni predmeti so ti najljubši in zakaj? — 2. Kateri učni predmeti ti niso všeč in zakaj? — 3. Kaj počenjaš doma in na prostem najraje in zakaj? — 4. Katero delo odraslih ti je najbolj všeč in zakaj? — V nekaterih razredih bodo uvedli učitelji nabiralnike, v katere bodo otroci metali s svojimi vprašanji popisane listke. Na ta vprašanja bodo potem učitelji odgovarjali. Ob zaključku tedna bodo posvetili posebno uro pregledu dovršenega tedenskega dela in takrat bo deco tudi lahko zastavljala učiteljem vprašanja o stvarih, ki bi jih rada zvedela. Ta sistem ožjega sodelovanja med deco in učnim osebjem je za sedaj projektiran za štiri leta in dunajski šolski svet upa, da bo v tem času in na ta način zbral tehtno gradivo za bodočo preobnovo šolstva v svojem področju.

Razbojniški zaščitniki Svena Hedina

Sloviti švedski raziskovalec Azije Sven Hedin je prekinil svoje delo v puščavi Gobi, da zbere v Evropi dovoljno sredstev za nadaljevanje. Učenjak misli ostati v kitajskih puščavah še kakšne dve leti. O svojih dogodivščinah pripoveduje Hedin zelo zanimive podrobnosti. Njegovi odpravi za varnost ni zadostovala podpora in pomoč kitajske vlade, ker ta v nekaterih predelih sploh nima nikakršne moči, marveč se je moral često zateči h kitajskim razbojniškim tolpom. Razbojniki se niso dotaknili njegovih ljudi, temveč so mu često celo prožili pomoč. Hedin je dobil pogosto priporočila pisma od glavarjev posameznih roparskih tolp, in druge tolpe so tako spremna pisma zvesto vpoštevale. Najbolj se je razbojnikom priljubil dr. Hummel, zdravnik odprave, ki je razbojnikom v potrebi nudil zdravniško pomoč ter pri njih redno ordiniral. Kakor rečeno, ima Hedin namen, prebiti še dve leti na Kitajskem, da zaključi svoja raziskavanja. V ta namen potrebuje še kakih 10 milijonov dinarjev, ki jih bo zbral pri nekaterih mecenih in pri

učeni družbah, ki se zanimajo za Hedino delo. V prihodnjih raziskavanjih bo vporabil tudi letala za hitrejšo prodiranje iz kraja v kraj. Hedin si je na Kitajskem pridobil veliko simpatij osobito zaradi tega, ker Kitajci vedo, da njegovo delo nima političnih namenov. Švedske Kitajci ne morejo dolžiti onih namenov, ki jih ima običajno evropski imperijalizem na kitajskih tleh.

Starka obsojena zaradi dvomoštva

Budimpeštansko sodišče je obravnavalo te dni primer redkega dvomoštva. Kot obtoženka je stala pred sodniki — 77-letna Mihaela Dudasova. Pred kratkim ji je umrl mož, s katerim je žive la 27 let, in takrat so našli, da se je bila poročila že 19 let pred sklepom tega zakona. Pred sodniki je Dudasova priznala, da je bila res že enkrat poročena, ko se je omožila z drugim mojem, da pa je s prvim bila skupaj samo četr dneva, od 11. dop. do 6. zvečer. »In kdo bi si mislil,« je vzklila, »da je zakon samo četr dneva 19 let pozneje še vedno veljaven!« Po paragrafih je veljaven in zato so jo morali obsoditi. Obsodili pa so jo z ozirom na čudne okoliščine tega prvega zakona in njeno starost na najnižjo kazen: na 24 ur zapora. To kazen je sprejela in stvar je bila urejena.

Konec »cesarskega telefonskega voda«

Českoslovaška poštna uprava je odredila, naj se razdere »cesarski telefonski vod«, ki so ga uredili med vojno l. 1917. med Berlinom in Dunajem. Ta proga je rabila izključno za pogovore med cesarjem Karolom in Viljemom. Na nižjavstrijah kakor na nemških tleh so se zadovoljili s tem, da so jo priključili na že obstoječe proge, preko češkega ozemlja pa so na povleje vrhovne vojne komande speljali posebno progo, ki so jo zgradili vojaški telegrafski polki. Proga se je izognila vsem obljubenim krajem, posebno pa češkim, in se je vila kakor kača po neobljudenih gozdovih. Navzlic tem skrivalcem pa so pogovorom obeh cesarjev le prečestokrat prisluškovali člani praške revolucionarne organizacije, o čemer poročajo spomini nekaterih čeških voditeljev.

Časnik glavno štivo

Berlinski mladinski pisatelj Gensch je hotel zvedeti, kaj bere mladina najraje in je zastavil primerno vprašanje 25.000 otrokom po vsej Nemčiji. Prejel je isto toliko odgovorov. Iz teh je razbral najprvo to, da današnja mladina veliko več čita nego prej, navzlic sportu, kinu in radiu, kajti večina vprašancev je na listkih navedla do sto

Proslava francoske letalke

Letalka Maryse Hils, ki je preletela progo Pariz — Saigon v obeh smereh. Franco-ski Aeroklub je priredil junaški letalski častni večer. Sredi slike vidimo ministra za letalstvo Dumesnila, na njegovi desni pa slavljenko z ogromnim šopkom v roki.

in več stvari, ki jih je prečitala. Enajst do trinajstletni so prečitali povprečno 30—40 knjig, časopisov in časnikov. Časniški roman je čisto edino štivo v družinah te dece, časnik sploh pa edina vez s sodobnostjo v vseh njenih pojavih. Tudi kot izobraževalni pripomoček rabi časnik Mladina višjih šol navaja v mnogih primerih, da čita politične časnike in jih medsebojno primerja. Zelo poučno je tudi to, kaj čita deca v časnikih najraje in kako čita. Tako odgovarja 10-letna deklica iz velikega mesta — in podoben odgovor daje večina drugih otrok — da čita v listih: osmrtnice, lokalne vesti, novice iz vsega sveta, sportne vesti, oglase, ki nudijo kaj v nakup, romane, smečnice in razne zgodbe. Najbolj ji pa prija poročila o čudovitih pripetljajih in nesrečah — in samo v tem se ta moderni otrok še nekam približuje nekdanjim otrokom, ki so poslušali pravljice in čitali pustolovske zgodbe.

2000 avtov v pogrebem sprevodu

Veliko pozornost je zbudil te dni v Londonu kaj nenavaden pogrebni sprevod, ki se je pomikal cele ure proti katoliškemu pokopališču. Umrl je po, slane delavske stranke Alfred Smith, ki je bil po svojem poklicu šofer avto-taksijski. Njegovi poklicni tovariši so ga spremili na zadnji poti. Tako se je zbral sprevod preko 2000 avtotaksijskih, ki je meril v dolžino več kilometrov. Takšnega pogreba niti v Londonu ne pomnijo.

Krasen skok čl. uradnega šimlja

Češki listi poročajo o neverjetni dogodivščini, ki jo je doživela s čl. železnično upravo neka stara ženica. Šla je ob železniški progi ter pobirala koščke premoga, ki pri vožnji padajo s tenderjev. Sirota je pri tem zapazila, da leži preko tira nekoliko debelih brum, ki bi lahko povzročile hudo železniško nesrečo. Starka je tekla do bližnje stražnice in opozorila železniške uslužbenca na pretečo nevarnost. Ti so komaj odstranili bruna in že je prisopihal brzovlak, ki bi bil gotovo skočil s tira, ako bi ne bilo siromašne starke. Železniško osebje se je zahvalilo ženi, obenem pa poročalo direktoriji o njenem vrljem činu, predlagajoč za ubožico denarno nagrado, ker je preprečila strahovito nesrečo. Do tu igra v naši dogodivščini glavno vlogo pamet in srce, od tu dalje pa nastopa uradni šimlj, ki nima niti enega niti drugega. Gospodje na direktoriji so dolgo sedeli na aktu. Prevažali so ga na vse strani in z redko bistrumnostjo napisali rešitev. Nič pohvalnega priznanja za starko, nič denarne nagrade za ženo, ki je preprečila nezgodo, marveč — o modrost vseh modrosti! — so starki naložili globo zaradi nedovoljene hoje po tiru! »I-a« je zabrljal šimlj, ko se mu je posrečil ta prelepi skok.

Vzemite pri prvih znakih hripe

nekoliko
ASPIRIN
TABLET

morajo biti označene s Bayer-ovim križcem.

Znamenita pevka Nellie Melba

Nekdaj znamenita avstralska pevka Nellie Melba, ki ji je 66 let, je te dni umrla. Slika nam jo predstavlja v vlogi Margareta iz Fausta, po kateri je najbolj zaslovela.

Radio

Izveček iz programov

Četrtek, 26. februarja.
LJUBLJANA: Program odpadla.
BEOGRAD 11.30: Plošča. — 12.45: Koncert radio - orkestra. — 16: Plošča. — 17.30: Pevski koncert. — 18: Arabaska glasba na ploščah. — 20.30: Koncertni večer. — 21.30: Komedija. — 22: Koncert radio - orkestra. — 22.30: Poročila. — 22.50: Koncert lahke glasbe. — ZAGREB 12.30: Plošča. — 17: Koncert orkestra balalajk. — 20.30: Koncertni večer. — 22.40: Godba za ples. — PRAGA 16.30: Koncert komorne glasbe. — 19.20: Pevski in klavirski koncert. — 20.10: Dramski večer. — 21: Simfonični koncert. — 22.20: Koncert na orgle in klavir. — BRNO 16.30: Prenos komornega koncerta iz Prage. — 19.20: Prenos vsega programa iz Prage. — VARŠAVA 17.45: Pevski in klavirski koncert. — 19.55: Plošča. — 20.30: Orkestralen in pevski koncert. — 22.15: Prenos koncerta iz Katowic. — 23: Godba za ples. — DUNAJ 11: Plošča. — 12: Opoldanski koncert orkestra. — 15.20: Plošča. — 20: Čitanje. — 20.45: Orkestralen koncert. — BERLIN 19: Plesni večer. — 20.30: Slike iz Porenja in Westfalskega. — Godba za ples. — KÖNIGSBERG 16.30: Popoldanski koncert lahke glasbe. — 19: Prenos plesnega večera iz Berlina. — 20.30: Prenos programa iz Berlina. — MÜHL-ACKER 16.30: Popoldanski koncert. — 20: Instrumentni orkestra. — 20.30: Program kakor v Berlinu. — 22.20: Koncert lahke glasbe. — BUDIMPEŠTA 9.15: Koncert vojaške godbe. — 17.45: Koncert ciganske kapela. — 19.30: Prenos opere iz gledališča. — Jazz-band. — RIM 17: Vokalen in instrumentalni koncert. — 21.05: Simfonični koncert.

SOKOL

Godbeni odsek Sokola L. v Ljubljani se zahvaljuje vsem bratskim društvom in ostalim korporacijam, ki so se poslužile mego-vega orkestra, za pozornost in priporočila v bodoče, zlasti za poletno sezono, svojo pihalno godbo za javne telovadne nastope.

Sv. Jedert nad Laškimi. Na novo ustanovljen Sokol prav lepo napreduje. Že mesec dni po ustanovitvi vidimo agilne člane na odru v težki igri »Po dvanajstih letih«, ki so jo igralci lepo in dovršeno odigrali. Posebno glavne vloge so bile v celoti lepo podane tako da od teh igralcev še mnogo pričakujemo. Člani dramskega odseka pod vodstvom neumornega režiserja br. Kneza pridno vadijo dramo »Mati« ki jo namerava uprizoriti Sokol 22. marca ob priliki prireditve materinskega dne. Telovadba pod vodstvom načelnika br. Stokavnikova prav lepo napreduje, seveda še primanjkuje potrebno telovadno orodje. Okoličani, pridite pogledat naše prireditve, s tem nam boste mnogo pripomogli.

Sokol Rogatec je imel l. t. m. občni zbor, katerega se je udeležil tudi delegat Celjske župe br. Kramer. Društvo nima svojega telovadnega orodja, ne sredstev, da si ga nabavi, v šolski telovadnici v Rogatcu ni uporabnega šolskega telovadnega orodja, zato se telovadba članstva na orodju ne more vršiti, ni primernega lokala za društvene prireditve, v trgu samem so Jugoslovenci (Slovenci) v manjšini, tako da je društvo v resnici manjšinsko društvo. Delegat br. Kramer je obljubil, da se bo zavzel pri župi, da društvu posveti svojo posebno skrb. Soglasno je bila izvoljena z nekaterimi izpremembami glede funkcij do sedanja uprava s starejšino br. Tone Stefančič, šolskim upraviteljem v Gaberju pri Rogatcu na čelu. Društvo bo priredilo 8. marca Masarykovo proslavo, 22. marca pa veliko tombolo. Ker je čisti dobiček tombole namenjen za nabavo telovadnega orodja in drugih nučnih društvenih potrebščin, prosimo vse člane in prijatelje Sokolstva, da po možnosti naklonijo društvu za tombolo dobiček v blagu ali podporo v gotovini na naslov: »Sokolsko društvo Rogatec, v roke prosvetarja br. dr. Ivanška«. Vsak, še tako majhen dar je dobrodošel.

Zdravko Ocvirk:

Ljubezen

Bolezen je priklenila mladega moža na posteljo. Ležal je dolgo in trpel. Z vsjo skrbnostjo mu je stregla žena in prebдела veliko noči ob njem. Otroka kakor dvoje angeljčkov sta pritisla a svojih ljubkih glavici k bolni očetovi glavi, ga božala po čelu in poljubljala.

»Saj boš ozdravel ponaček. Moraš okrevati!« sta govorila in mu tako ver- no gledala v motne oči, da je sam n- hote pomislil: res, moram okrevati!

Ko je vendar po dolgem času vstal z postelje, je imel tako spremenjen obraz, da ga ni nihče spoznal. Bolezen je zapustila na njem sledove, izpadli so lasje.

Vse to je žalostilo moža in je dejal nekoga jutra ženi:

»Ali me še ljubiš, draga?«

Vsa je zardela v lice, obšla moža in ga poljubila tako vroče kakor ga je poljubljala takrat spomladi, ko še nista b- la poročena in sta preživela najlepše dni svojega življenja.

»Ljubim te in te bom ljubila vedno,« mu je odgovorila. »Nikoli ne bom pozabila, da si bil tako dober z menoj. d- si me poročil in me storil tako srečno.«

Potem je šla v svojo sobo, da si po-

čese svoje črne lase možu na ljuho.

Ljubila sta se, odkar sta se prvič videla. Neka čudovita ljubezen je bila to. Niti najmanj ni obledela ali se postarala. Nič pretiranega ni bilo na njej. Vse je bilo tako naravno, preprosto. Kaj je prišlo pa ta dva drugega k drugemu tako čudovito, nežno, s tako večno-mla- do ljubeznijo...

Minila so leta. Mlada zakonca sta se postarala in niju otroka sta bila že ven- ka. Stara dva pa sta se ljubila še ve- no. Roko v roki sta šla v prvih pomlad- nih dneh po travnikih, trgala cvetke ka- kor takrat, ko sta se prvič poljubila. Poleti sta hodila po polju in gledala pšenico, ki je zorela, jeseni trgala zla- to klasje, grozdje v vinogradu, pozimi pa gledala sedeča drug ob drugem sko- zi okno, kako so zunaj nalevatale sne- žinke in pokrivala polja.

Nekega dne pa je starka obotela. Ko je šele čez par dni okrevala, ni mogla več hoditi. Morali so jo prepeljavati na stolu. Zato je postala žalostna in je rekla možu vsa v skrbeh:

»Tako rada bi zdaj umrla. Hroma sem in enda, tvoj obraz pa je tako lep. Ni- kolj več me ne boš tako ljubil.«

Starca je ob teh besedah zardelo lice in je odgovoril:

»Ljubim te bolj od svojega lastnega življenja, moja draga zgrbljena ženica. Ljubim te prav tako, kakor tisti dan, ko si mi podarila rože v znak ljubezni in me gledala s svojimi lepimi očmi. Ka- kor vonj rož je bilo tvoje telo dehteče in rdečica tvojih lic se je spajala z »de- čico rož, ki si jih podarila takrat v svoji prvi ljubezni. Da, še vse bolj te ljubim, ker si mi postala še mnogo lep- ša. Moje srce je prepolno hvale za vsjo tvojo ljubezen in za bisera, s katerimi si okrasila najin dom, preljuba otročiča. Zato te ne bom nehal ljubiti in bom hvalil Boga za vsak dan posebej, ki te bo še nutil ob meni.«

Nato je nežno objel svojo ženico in jo poljubljal na vale oči.

In tako sta trčila vsa v skrbeh drug drugemu, kadar sta opazila kako vidno spremembo na svojih obrazih, in z ved- no istim: ali me še ljubiš? Nato sta se prišla za roke in sta slonela vsa srečna drug ob drugem vse do večera...

Nekega dne pa je starca zadela ka- ko sta o tem zvedela otroka, ki sta bi- la že poročena, sta ga prišla vsa pot- ta pokloniti. Žena na, ki se ni mogla ut- lažiti, je neprenehoma jokala.

»O ti moj dohri, ti moj ljub!,« je toži- lo in mu obledela v misli obraz in po- ljubljala mrzle roke. »Ti, ki sem te lju-

E. M. Hull

ŠEJK

V štirih tednih, ki so bili minili od njene obljube, da bo ubogala, je bila veliko molčala. Njen strah in njeno sovraštvo do njega sta rasla od dne do dne; a naučila se je bila krotiti napade svojega gneva in brzdati besede svoje mrznje. Skoro vsak dan je kam jahala z njim, dokler ji ni bil minili teden kratko naznanil, da jo bo poslej Gaston spremljal na njenih pojezdih. Nadaljnji pojasi ji ni dajal in tudi ona ga ni vprašala, kako in kaj; v tej odredbi je videla samo novo trinoštvo moža, ki jo je neprestano razburjal s tem, da je molče razširjal svoje gospodstvo nad njo. Ali pod to topo vdanostjo se je pripravljala divji upor. Vročično je ugibala, kako bi mogla pobegniti; zdaj, ko šejka ni bilo doma, je imela najlepšo priliko. V samotni minule noči se je bila nestrno premetavala po svojem ležišču. Upala je, da bo brez težave ukanila Gastonovo čuječnost. Od razburjenja je komaj zatislila oči in zjutraj se je morala siloma brzdati, da je ostala mirna in ni pokazala svojega razburjenja. Globoko je zasopala in naglo stopila pred šotor.

Gaston je že čakal s konjema. Z drhtečo roko je pobožala 'epo sivo žival po smrčku in ji pogladila svilnati vrat. Rada je imela to kobilico, ki ji je bilo danes sesti nanjo. Vračala je njena milovanja in jo izkušala doseči s svojim vlažnim gobcem. Še enkrat se je ozrla na veliki šotor, nato je skočila na žival in odjahala, ne da bi pogledala nazaj. Obljubila mu je bila pokorščino, ne pa tega, da ne bo izkušala pobegniti; tudi če bi mu bila dala takšno besedo, bi bila to izsiljena obljuba in ne bi bila imela veljave pred njeno vestjo.

Spustila se je v počasen, stalen drnc in varčevala z močmi svo-

je kobile; med tem je hotela še enkrat pretehtati ves svoj načrt. »Srebrna zvezda« se je igrala med počasno ježo, metala glavo kvišku in grizla uzo. Diani se je zdelo, da čas prehitro mineva in da se mora naglo odločiti, ako naj se vobče kaj zgodi. A Gaston, ki je jahal nekaj korakov za njo, je bil že večkrat pogledal na uro. Zdal je zajahal ob njeno stran in zamrmral:

»Oprostite, madame, pozno je že.« Tako govorec je iztegnil roko in ji pomolil zapestno uro pred oči.

Diana se je mehanično ozrla na svoje lastno zapestje in se spomnila, da je bila včeraj pokvarila uro. Nategnila je vaje in odrinila svoje pokrivalo nazaj. Močan veter se je vzdignil, tista čudna sapa, ki v puščavi časih tako nenadoma zapiha in spet zamre. Vzdignila je roko, da je rutica zaplapolala v vetru, in razklenila prste. Veter je odnesel rutico s seboj. Diana je prišla Gastonovega konja za vaje.

»Moja rutica, Gaston!« je vzkliknila, kačoz tja, kjer je bil košček belega platna obležal v pesku.

Z vzklikom obžalovanja je skočil Gaston s konja in stekel po pesku. Pazila je, dokler ni prišel do rutice; nato si je strgala pokrivalo z glave in udarila z njim spremljevalčevega konja po stegnih, tako da je preplašen poskočil in zdiral proti taborišču. V tistem trenutku je okrenila »Srebrno zvezdo« proti severu in zletela kakor puščica, ne meneč se za Gastona, ki je kričal za njo.

Kobilica je dirjala v divjem razburjenju, da je veter kar žvižgal Diani okoli ušes. Mislila je samo nase, za usodo služabnika, ki ga je bila pustila brez konja tako daleč od tabora se ni menila. Njena preprosta zvijača se je bila obnesla; bila je prosta, vse drugo ji je bilo malo mar. Nikakega načrta ni imela, kam naj jaše; vedela je le to, da mora bežati proti severu. Morda sreča spotoma prijazne Arabe, ki jo za dobro nagrado pospremitjo k omikanim ljudem. Zavest, da je prosta, ji ni dala trezno misliti. Smejala se je in vzkli-

kala kakor blazna in njena norost se je polasčala tudi kobile, ki je drevila kakor na dirkališču.

Tako je puščala miljo za miljo med seboj in med taborom, ki je bil pravkar še njena ječa. Ob misli na šejka jo je prešinjal strah, da jo je kar slabost obhajala. Če bi se ji kaj zgodilo? Kaj bo, ako jo spet ujame? A to je bilo nemogoče; mogoče ur je moralo miniti, morda še ves jutrišnji dan, preden bo prišlo sporočilo do njega. Saj ni niti vedel, v katero smer je zbežala; na enem izmed njegovih najboljših konj mu je bila ušla že toliko milij naprej!

Brzina kobile je ponehala. »Srebrna zvezda« je bila prešla v mir, stalen skok, zaradi katerega so sloveli vsi konji Ahmeda ben Hasana. Veter je bil spet pojenjal in zelo vroče je bilo. Diana je z bleščečimi očmi pogledala okoli sebe. Nekaj kilometrov daleč od nje je stala skupina palm in Diana je obrnila konja proti njim. Najbrže je bil tam vodnjak; ob njem je mogla privoščiti sebi in kobilici nekaj oddiha. Nategnila je vaje in razjahala. Sedla je na tla, da bi očistila izvirke in dobila vode zase in za »Srebrno zvezdo«.

Ko sta si utolažili žejo, je zrahljala kobilici prepono, se vrgla v senci dreves na tla, prižgala cigareto, legla na tla in si s pokrivalom zasenčila oči.

Zdal je jela resno premišljevali. Njeno dejanje je bilo popolna blaznost. Ne vode ni imela, ne živeča zase in za konja; niti tega ni vedela, kod naj išče prihodnjega vodnjaka. Sama in brez varstva je blodila po neomikani deželi z divjim prebivalstvom. Zeja in smrt od lakote sta ji zrlji v oči. Kaj naj stori, ko se znoči? S prestrašenimi očmi se je ozirala po mali oazi ter gledala redke palme, trnjevo velblodovo grmovje, mali vodnjak in sivo kobilico, ki je pomakala gobec v vodo. Prvikrat jo je postajalo groza samote in neskončnega prostora, ki se je širil okoli nje; čutila se je tako majhno, tako brezpomembno. Vse jo je tesnilo, še višnjeva jasnina neba, ki se je širila nad njo.

KULTURNI PREGLED

Miroslav Krleža : Glembejevi

V četrtek, dne 26. t. m. bo v ljubljanski drami premijera »Glembejevi«, dela Miroslava Krleže. O Krležu (s sliko) glej »Jutro« z dne 21. februarja.

V hrvatskih dnevnikih in revijah napadajo nekateri ogorčeno Krležo zaradi njegovih dram »Agonije«, »Glembejevi« itd., češ da je izneveril sebi in se posvetil oblikovanju propadajočega meščanstva. Vsi ti napadi ter nasveti izpričujejo, kako slabo razumevajo sodobni umetniki. Krleža je bil borec za socialne ideje, rušil je stare ideale, oznanjal je prihod novega človeka, podiral je malike v »sodobnem družabnem in književnem svetu, dokler ni prišel pisati teh »ominoznih« dram. Verjetno je, da ga bodo dogmatično usmerjeni novodobniki še dalje napadali ter mu nikakor ne bodo oprostili Glembejevskih dram. Vsi ti pristaši, sovražniki, pa pozabljajo, da je bil in bo Krleža umetnik, čigar delo rase iz žive notranjosti in se ne more pokoravati nobeni utilitaristični dogmi. Krleža je človek širokih obzorij; marsikaj je napisal v tej kratki dobi; izživljal se je v negaciji, v kritizizmu, v bojezi nad gnilebo okolja. Boril se je s satiro zoper omejenost in gluhost današnjega hrvatskega pseudoumetnika in intelektualca, — v javnem življenju se je vselej kaj točno vedel, da živi Krleža. Toda nikoli se ni izneveril človeku — umetniku. Zvest sebi in svojemu razvoju je rasel od dela do dela, njegove knjige so bili dogodki, vedno nove izpovedi umetnikovega doživljanja in kdo bi danes mogel izreči sintezo tega življenja, aktivnega organizma. Krleža govori s posebno sugestijo, izbrušeni domisleki in ostra opazovanja opajajo človeka, bizarna mešanica žargona in književnega jezika je postala svojstven stil njegovega realizma. Sedanje drame pa razodevajo še posebej njegovo izredno oblikovalno silo.

Skomrak, skočila je v vodo Ignjatova hčerka Alisa, zapeljala je svojega pastorka Leona, Ignjatovega sina iz prvega zakona. — Pričujoča drama je le imperativni konec vseh teh zločinov, zadnja usoda kriminalnih tipov. — Mladi Leon, po materi Danielli, po očetu Glembeju se vrača po dolgih letih zopet v očetni dom. Tudi ta potomec je degeneriran, venomer se bori zopet krvno dedščino Glembejevskoga očeta, ki jo čuti v svojih žilah. Živi od materine rente, slika, potuje, estetizira in premišlja o etičnih problemih. Povabljen na 75letnico banke Glembej, sklence, da se enkrat spogledata z očetom, ki ga ni nikoli maral. V pozni noči mu odkrije vse globočine vso propalost Glembejevskih Starega Ignjata zadene kap. V jutranjem somraku ga polože na mrtvaški oder, okoli katerega se zbere vsa suita prejšnjega večera. Telefonična obvestila poročajo o velikem deficitu banke, izkaže se, da je stari Glembej okradel celo svojo priložnico in zakonito ženo baronico Castelli. Zena, ki je preje skrivala svojo notranjost pod zadovoljstvom uspele finančne transakcije, vzbesni nad Leonom, pravnim očetovim naslednikom. Nevrastenični in paroidni Leon izgubi prisotnost duha ter jo zakolje s srebrnimi škarpami. Zločin uniči Glembejevo, zločin, ki je skoraj nekaj etičen zaključek te dolge vrste umorov in ubijanj. — Poleg teh dveh poglavitnih predstavnikov Glembejevskoga rodu je Krleža moistrovsko prikazal starega Tita Andronika Fabricija Gl. Prav tako življenjsko močno sta upodobljena barončin izpovednik, jezuit dr. Alojzij Silberbrandt in zdravnik dr. Altmann. — Posebna moč te drame, v kateri se prav za prav tako malo »zgodijo«, je dialog, ki ne dovoli živcem niti trenutka počitka. J. K.

Predavanje prof. dr. Bujasa v Mariboru. Na tretjem predavanju evgeničnega cikla, ki ga prireja neutrudljiva »Ljudska univerza« v Mariboru, je govoril pred številnim občinstvom zagrebški psiholog, gosp. univ. prof. dr. Bujas. Razpravljal je o psiholoških vidikih pri izbiri zakonskega druga in zakona (braka) samega. Izvajal je, da je za smiselno udeleževanje evgeničnih zahtev nujno potrebno neko duhovno vodstvo in nadomestilo, ki bi temeljito usmerilo in osvetlilo množico onih psihičnih dejstev, ki usodno določajo izbiro zakonskega druga in ves potek zakonskega življenja. Te psihološke posebnosti pa so vsaj v svoji osnovi fiziološkega značaja, zato spadajo v krog evgenike. Sama stroga evgenična izbira bi nas zavedla v skrajni, brezobzirni materializem, ki ne bi mogel rešiti pravičnega vprašanja duševne skladnosti zakoncev; brez te skladnosti pa ni ugodne zakonske zveze. Zgolj materialni osnovi zakona prvobitnih narodov stoji nasproti surova sebičnost današnje dobe (Amerika) ter značilnost zakona po zamisli katoliške Cerkve (v koncepciji sv. Alfonza Ling. in po zadnji enciklici papeža). Ta zamisel pa po predavateljevem mnenju ne nasprotuje samo evgeničnim postulatam, temveč tudi psihološkim zahtevam, ker izključuje zakonsko ljubezen kot svojstveno afiniteto, ki je le v drugi vrsti telesna, materialna in javnopravna vez moža in žene. Psihologija hoče harmoničnih, korelativnih duševnih svojstev obeh zakoncev, vsekakor pa nadvlado duhovnih vrednot. Zakonska sreča zavisi potemtakem od ugodnega razmerja duševnih svojstev moža in žene, od izpolnjevanja se skladnosti med dušnostjo in čustvenostjo, razumom in srcem ter potrebami gona. Predavatelj je naznačil pot sodobnega duševstva v tem pogledu: smotno privzganje ugodne dispozicije za sren zakon. (A—c).

Nova zbirka »Srpske književne zbirke«. »Srpske književne zbirke« je po svojem delovanju podobna »Matici slovenski« in »Matici hrvatski«. Kakor smo že zabeležili, je letos izdala Cankarjeve novele v izoboru in prevodu Nike Bartulovića in Č. Čičina Šajna. Izdaje vsako leto »Kolo« (7 knjig), »Zabavnik« in »Poučnik«. Tem edicijam je sedaj priključila nadaljnjo zbirko, ki se bo imenovala »Savremeni«. Tu bodo izhajale samo nove knjige sodobnih srbsko-hrvatskih pisateljev. V letošnji seriji izidejo naslednje knjige: »Milosnica Mara« in druge pripovedke, delo Ive Andrića, znanega pripovednika, ki se odlikuje po finem stilu in globoki psihologiji. Znamenita je njegova novela »Put Gjergjeleza Alije«, kakor tudi knjiga zapiskov iz ječe, v katero je Andrića vrgla Avstro-Ogrska (»Ex Pontoc«). Pred leti je SKZ izdala izbor Andrićevih novel. Opozorjamo zlasti na njegov bujni jezik in bogati besedni zaklad. Iva Andrića čitajo vedno z užitkom in s pridom. — Druga knjiga bo znana drama Miroslava Krleže »U agoniji«. Tretja bodo »Pripovedke« Desanke Maksimovićeve, ki je bila doslej znana le kot lirčarka. Na poslednjo utegnemo vzbuditi pozornost »Pozorišne kritike« dolgoletnega gledališkega praktika in književno zelo izobraženega Milana Grola, bivšega prosvetnega ministra. Tudi ta nova zbirka pričuje o nena-

važni založniški podjetnosti v Beogradu. Če občinstvo ne bi knjig kupovalo, ne bi bilo na književnem trgu toliko novosti; tudi se ne bi delali tako številni programi in načrti.

Repertoarji

LJUBLJANSKA DRAMA
Začetek ob 20.
Sreda, 25.: Divji lovec. B.
Četrtek, 26.: Glembejevi. Premijera. K.
Petek, 27.: Zaprto.

LJUBLJANSKA OPERA
Začetek ob 20.
Sreda, 25.: Dikaj prosjak. C.
Četrtek, 26.: Lohengrin. Gostuje gosp. Marij Simenc. D.
Petek, 27.: Revizor. Gostovanje Hudožestvenikov.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE
Začetek ob 20.
Sreda, 25.: Zaprto.
Četrtek, 26.: Ciganska ljubezen. A. Kuponi
Petek, 27.: Zaprto.
SENTJAKOBSKI GLEDALIŠKI ODER.
Začetek ob 20.15.
Sobota, 28.: Extemporale.
Nedelja, 1. marca: Extemporale.

Naznanilo preselitve

Naznanjam cenj. občinstvu, da sem preselil čevljarsko obrt iz Slovenske ulice 12 v Gregorčičevo ulico št. 11 v Mariboru. Priporočam se posebno za izdelovanje ortopedičnih čevljev in vseh vrst škornjev.

JAKOB ZOLLENSTEIN naslednik
Štefan Godec 3402

Globoko užaloščen javljamo pretno vest, da je naš nepozabni soprog, stari oče, brat, tast, stric in svak, gospod

JOSIP TOMC

uradnik Okrožnega urada za zavarovanje delavcev v pokouju

po kratki in mučni bolezni danes ob 4. uri popoldne mirno preminul.

Pogreb blagega pokojnika se bo vršil v četrtek dne 26. t. m. ob pol 5. popoldne iz mrtvaške veže splošne bolnice na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, 24. febr. 1931.

ZALUJOČI OSTALI.
Kostni pogrebni savez

POHIŠTVO

Predno se odločite za nakup POHIŠTVA, zahtevajte ponudbe trdke

FRANC IZGORŠEK, šmartno pri Litiji
Moderno urejene delavnice in velika zaloga suhega lesa Vam jamči za dober in soliden izdelek. Prevzema tudi stavbna dela, opreme za hotele, banke itd. 8155

HRIPO

odpravi preko noči

Masirajte si na večer z ALGO prsa, ledja, roke in noge, zjutraj vstanete brez temperature svež, prerojen.

Alga se dobiva povsod, 1 steklenica 16 Din.

INFLUENCO PREHLAD

ALGA

za masazo

Po pošti razpošilja: laboratorij ALGA, Sušak 4 steklenice 77 Din, 8 steklenic 131 Din, 14 steklenic 206 Din, 26 steklenic 320 Din. 85

Oglasi v „Jutru“ imajo imajo siguren uspeh!

POHIŠTVO

SPALNICE iz trdega in mehkega lesa kakor tudi drugo pohištvo za opremo stanovanj Vam nudi po najnižjih konkurenčnih cenah

MATIJA ANDLOVIC.
strojno mizarstvo, Komenskega ul. 34, Ljubljana.
Vabim na ogled brezobvezno. 89

Trgovina z vinom na debelo ISCE spretnega

POTNIKA

Nastop takoj.
Ponudbe z zahtevki pod »VINO« na og. zavod Aloma Company, Ljubljana. 3400

Avtobusno podjetje

dobro vpeljeno, takoj **NAPRODAJ**.
Pismene ponudbe na podružnico »Jutra« v Celju pod značko: »AVTOBUSNO PODJETJE«. 3403

Zastopnika za Celje

v svrhu prodaje gradbenega materiala **SPREJMEMO**. Pri trgovcih in stavbnih tvrdkah uvedene osebe imajo prednost.
Ponudbe pod »Gradbeni material« na oglasni oddelek »Jutra«. 3397

Zahvala

Ob pretežki izgubi naše nepozabne, nad vse dobre in skrbne mame, tete in svakinje, gospe

ANE SIRK

se za izraženo sočutje najtopleje zahvaljujemo vsem, ki so naš nepozabni pokojnik v zadnjih urah stali ob strani, dalje darovalcem lepega cvetja in vsem, ki so jo počastili s poslednjim obiskom in s spremstvom na njeni zadnji poti.

V Ljubljani, dne 24. februarja 1931.

Zalujoči sin Josip in vse ostalo sorodstvo

SAILOZIJE ROLETE PRVONITI

VSEH VRST MED OKENSKIMIZLO

TVRTKA

LIBERNIK
LJUBLJANA
LINHARTOVA 16.

Občina Ljubljana
Kostni pogrebni savez

Potrži globoke žalosti naznanjamo pretno vest, da je naš iskreno ljubljani soprog, oče, sin, stric in svak, gospod

JAN HORKÝ

podjetnik

dne 24. t. m. po dolgem, mukepolnem trpljenju mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb bo v četrtek, dne 26. februarja t. l. ob 2. uri popoldne iz mrtvašnice pri Sv. Krištofu na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 24. februarja 1931.

Berta Horký, soproga — Jenda, Bertina, otroka. 3405

Dr. Branko Gavella,
režiser »Glembejevih«

